

Ruperti Abbatiss Tvitiensis, Summi Disertissimi Theologi, sacris doctrinat literis omnia probantis, in XII. prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. II. Et intulistis de rapinis claudum, [et] languidum [et] intulistis
munus. Nunquid suscipiam illud de manu vestra dicit dominus
exercituum. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

absq; templo, absq; urbis ædificijs, absq; extruptione murorū, & qd̄ ppter paupertatē mūr
 murātes atq; inuiti offerētēs dixerūt. Ecce de labore, Nā ibi taliter scriptū est, qā spēte ob
 tulerūt in domū dñi ad extruendā eā in loco suo, & scdm vires suas dederūt, & qā cōgrega
 tus est populus quasi uir unus, & edificauerūt altare dei I srahel, ut offerēt in eo holocausto
 mata, sicut scriptū est in lege Moyſi uiri dei, & qā cōcinnebāt in hymnis & cōfessioē dñi
 quoniā bonus, quoniā in æternū misericōdia eius: omnis quoq; populus uociferabatur clamo
 re magno laudādo dominū. Num ergo illius tēporis Iudæi tali fuerūt digni exprobratiōe?
 Sed uos d̄ Iudæi, uos d̄ sacerdotes, & pōtīfices tēporis pessimi, qbus iuxta prophetā aliam.
 Vt qā separati fuistis in diem malū, & appropinquastis solio iniquitatis, uos (inquā) sermo
 iste pcutit, qā sermo propheticus est, & enūciabat de futuris, dū hęc loqueretur iste angel⁹
 iste nūcius dñi. Proinde audiamus quid adhuc dicat. **Et intulistis de rapinis claudū,**
z languidū z intulistis munus. Nūquid suscipiā illud de manu uestra dicit dñs
 exercitū. **Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculū, z uotum faciēs**
immolat debile domino, quia rex magnus ego, dicit dominus exercitū, z nomē
meum terribile in gentibus. Et nunc ad uos mandatum hoc o sacerdotes. **Si no**
lueritis audire, z si nolueritis ponere super cor, ut detis gloriam nomini meo (ait
 dominus exercituum, mirā in uobis egestatē, z maledicā benedictiōibus uestris
 z maledicā illis quoniā non posuistis super cor. **Ecce ego projiciā uobis brachiū**
secum. Ad uos (inquit) mandatū d̄ sacerdotes qui domū patris, quæ debuit esse domus
 orationis, fecistis speluncam latronū, & inde, id est de latrocinio uestro, de rapinis quas de
 populo rapiebatis, boues, & oues, & columbas & cætera, quæ oblata erant, uendendo his
 qui de longe uenerant & qd̄ offerrent nō habebāt, ad uos (inquā) mandatū hoc. Quia sic fa
 ciedo profecto intulistis de rapinis claudū & languidū, id est intulistis munus omni cōtēptu
 dignū, nūquid suscipiā illud de manu uestra dicit dñs: **Imō dicam, Maledictus dolosus q ha**
bet in grege suo masculū, & uotū faciēs debile immolat dño. Quis est q̄ habet masculū in
 grege suo, & debile offert, & debile immolat domino, nisi uos d̄ sacerdotes Iudaicæ pfidie
 qui habetis Christū incarnatū iam de genere uestro, et adhuc brutū pecus cōtenditis offer
 re domino? **Maledicti estis d̄ dolosi, qui illū uenisse sciētēs, uos scire dissimulatis, q̄ iā ue**
merit, & non qualēcūq; claudū, aut languidū, nō qualēcūq; debile, qd̄ est omne pecus brutū,
tū, quia nō ualet ad emundationē peccatorū, uerū etiam Barrabā latronē, homicidā sedici
osum domino obtulistis, dimittendo illum pro honore quasi domini, secundū cōsuetudinē
dici festi, & deinde nūq; masculū illum gregis electi, dominū offerre uolulistis, potius brutū
pecus ingerētēs quasi placeat illi, quasi carnes taurorū manducare & sanguinē hircorū pos
tare uelit. Bene est quod ipse rex magnus dominus exercitū nomen suū terribile faciēs in
 gentibus quoniā nolulistis audire, quoniā nolulistis ponere super cor ueritatē, sed opposuistis
 claritati eius perfidiā uelamen, & non dedistis nomini eius gloriā & honorē, misit in uobis
 egestatem, mādando nobis suis, ne pluant super uos imbrem, sicut nunc paret, quia neq;
 propheticam neq; quamlibet aliam habetis gratiam cœlestem, & maledixit benedictiōis
 bus uestris, & iterum maledixit illis, id est, iuxta prophetā aliū duplici cōtritione uos cōtrī
 uit, ut nō solū Romani tollerēt uestrū & locū & gentē, uerū etiam maligni spiritus animas
 auferrēt, iuxta illud Psalmistæ ueriloquiū: Tradētur in manus gladij, partes vulpiū erūt. Be
 ne (inquā) & iustæ maledixit benedictiōibus uestris, qm̄ uos benedictiōibus eius maledi
 cete uolulistis, & maledixistis quantū potuistis. Nā qā spūs sanctus, qui est ipsa benedictiō
 domini, dixerat in Psalmo: **Benedictus qui uenturus est in noīe dñi, uos assumpistis quasi**
patrocinij legis dicentis, qā maledictus est à deo qui pendet in ligno, & dānatione patibuli
maledictū uolulistis facere illū, q̄ uenerat benedictus in noīe dñi. Bene omnino proiecit uo
 bis brachiū, & dispersū sup vultū uestrū stercus solēnitatū uestrarū, & assumet uos (ait) ster
 cus illud secum. Nam quia brachiū, id est, armū dextrū bruti pecoris, qd̄ ex lege uobis fie
 bat, secundū ceremonias legis solum habere uolulistis, & fortissimū brachiū domini Chris
 tū filiū dei reiecitis & contemptui habuistis. Recte brachiū eiusmōi uobis tāq; canibus pro
 pter ne saltē inuis in Hierosolymis porrigeretur uobis, sed foris picctū uix assequi & rode
 re possitis

1 Efdra. 3.

Amos. 6.

CAP. II.

Maledicti sa
cerdotes Iud
æorum.

Hebr. 9.

Psalms. 43

Esa. 5.
Maledictio et
duplex cōtrī
tio Iudæorū.
Hier. 7.
Psalms. 62.

Psalms. 117
Deut. 21.

re possitis captiui atq; dispersi, nō solēnitates meas sed uestraz solēnitatū sterco circūferētes, qd & uos ita secū assumpti, ut sitis possessio uel portio stercois, nō habētes portionē in terra solēnitatis dñi. Et scietis, qz nisi ad uos mādātū istud, ut esset pactū meū cum Leui dicit dñs exercitūū. Pactū meū fuit cū eo uite & pacis, & dedi ei timorē, & tūmuit me, & a facie nominis mei pauebat. Lex ueritatis fuit in ore eius, & iniquitas nō est inuēta in labijs eius. In pace & in equitate ambulauit meū, & multos auertit ab iniquitate. Labia sacerdotis custodiūt scientiā, & legē requirēt ex ore eius, qz angelus dñi exercitūū est. Uos autē recessistis de uia, & scādaliuastis plurimos in lege. Irritū fecistis pactū Leui, dicit dñs exercitūū. Quorsum ista cōmemoratio Leui tā bona? Nimirū ut sacerdotes q̄s culpa oīno degenerasse demōstret a fide uel iustitia

Naech. 18.

Sacerdotali officium

Ela. 42.

Pactū dei cū

(Leui.

Exo. 24.

Ezech. 20.

Accepistis faciem in lege.

Iohan. 7.

paterna, nec ad p̄ses p̄tinere filioz uituperationē, nec filijs utiq; malis, cōmunē esse patere iustitię laudē. Ac si dicat: Quoniā ostia mea claudit, & altare meū incēdit, decias a populo suscipiētes, hēreditario iure scdm carnē filij Leui, putatis uos mihi esse sicut fuit Leui sicut fuerūt Moyses & Aaron & Phinees, & ceteri tempoz illorū hoies siue sacerdotes, uestri maiores de tribu Leui, q̄si nō aliunde mihi placuerint, nisi ex eo, qd uos tractatis, misterio cruēti sacrificij. Nō ita est & scietis & experimēto discetis, qz nisi ad uos mādātū istud ut esset pactū meū cū Leui, cuiusmōi pactū? Vtiq; nō pactū ostia claudēti & altare incēdendi, mādādi pecora & mādūcādi carnes, sed pactū uitę & pacis, & hoc pactū meū cū eo fuit. Quomō fuit? Dedi ei timorē & timuit me, a facie nois mei pauebat. Lex ueritatis erat in ore eius, & iniq̄tas nō est inuēta in labijs eius. In pace & in eq̄tate ambulauit me cū, & multos auertit ab iniq̄tate. Hęc oīa sacerdotalia sunt, q̄ uos nō habetis. Ergo sacerdotes nō estis. Labia sacerdotis custodiūt scientiā, & legē requirēt ex ore eius, qz angelus dñi exercitūū est. Uestra autē labia nō custodiūt scientiā, nō est lex in ore uestro, quā annūciare est angelicū officiū implere, imō recessistis de uia, quē ē dei scientiā, et scādaliuastis plurimos in lege. Etem sicut per aliā prophetā dicitū est, laqueus iuuenū oēs uos, Ergo sacerdotes nō estis. Irritū fecistis pactū Leui, irritū (inquā) nō ipsi Leui, sed uobismetipsis, ut nihil uobis profuit esse scdm carnē filios Leui. Scire debemus qm sit factū, qd nūc dicit, pactū meū fuit cū Leui, uidelicet, qm post egressum de Aegypto uenientes ad montē Sinai, ascenderūt Moyses & Aaron, Nadab & Abiu, q̄ erāt de tribu Leui, & septuaginta de senioribus Israel, & uiderūt deum Israel. Dixitq; dñs ad Moysen: Ascende ad me in montē & esto ibi, daboq; tibi tabulas lapideas & legē ac mādāta quę scripsi, ut doceas filios Israel. Hoc fuit pactū uitę & pacis. Quę autē post uituli reatū mandauit, nō p̄tinent ad pactū uitę & pacis. Vnde apud Ezechielem hęc & alia taliter distinguit. Eteci ergo eos de terra Aegypti & eduxi in desertū, & dedi eis p̄cepta mea, & iudicia mea ostendi eis, quę faciat homo & uiuat in eis. Deinde subsequitur. Et irritauerūt me domus Israel in deserto, scilicet faciēdo uitulū & adorando illū. In p̄ceptis meis (inqt) nō ambulauerūt & iudicia mea profecerunt quę faciēs homo uiuet in eis. Ergo & ego dedi eis p̄cepta nō bona, & iudicia in quibus nō uiuēt. Diligēter animaduertēda sunt hęc, qualia sint p̄cepta quę dedit ante, & qualia quę dedit post reatū uituli, & tūc certius parebit quātū distet illud, unde collaudatur. Leui dicēdo: Pactū meū fuit cū eo uitę & pacis, & illud in quo gloriātes sacerdotes impij, p̄tabāt se apud deum sic esse ut fuit Leui. Sequitur. Propter quod & ego dedi uos contemptibiles & humiles omnibus populis, sicut nō seruastis uias meas & accepistis faciem in lege. Nūquid non pater vnus omnium nostrum? Nunquid non vnus deus creauit nos? Quare ergo vnusquisq; nostrum despicit proximiū suum, uolans pactum patrum nostrorū? Propter quod (inqt) quoniā irritū fecistis pactū Leui, & ego dedi uos contēptibiles & humiles omnibus populis, sicut supra testatus sum dicēdo. Ecce ego projiciā uobis brachiū, & dispergā super uultū uestrū sterco solēnitatū uestraz. Et notandū quod inter omnia quę fecerunt, non seruando uias domini, capitalium illud imputat pro magno crimine, & accepistis faciem in lege. Hanc etem iniustitiā & iniquitatē illorū, ipse dñs omnium pro nobis pauper factus expertus cōtra semetipsum dicebat illis. Et in sabbato circūciditis hominē. Si circūcisionē accepit homo in sabbato, ut nō soluat leuē Moyū, mihi indignamini, quia totum hominē sanū feci in sabbato. Nolite uo dicare secunda faciē.

IN MALACH. PROP. CAP. I. Fo. CCXXXIX.

dñi facie, sed iustū iudiciū iudicate, uidelicet, ut nō plus authoritatis in minori facto cōceda-
 tis Moſi, propter qđ dux fuit, & iudicē ſup uos illū deus cōſtituit, qđ mihi in maiori facto, p-
 eo qđ ego nō iudico quenqđ, imō dico, qđ me cōſtituit iudicē aut diuiſorē ſup uos. Hoc em̄ eſt
 rat accipere faciē in lege, propter humilitatē faciei eius, facta eius, quāuis p̄clara cōtēnere, et
 alterius facta minora, ſcilicet Moſi, propter claritatē vultus eius, importuna adulationē ma-
 gnificare & dicere. Nos ſcimus qđ Moſi locutus eſt deus, hūc aut̄ nescimus unde ſit. In cō-
 mibus qđqđ rebuſ iniquū eſt faciē accipere. Hinc Jacob⁹ dicit: Si dixeritis diuiti, tu ſede hic
 bene, p̄ operi aut̄ dicatis, tu ſta illic, aut ſede ſub ſcabello pedum meorū, nōne iudicatis apud
 uolm̄ c̄tiploſ, & facti eſtis iudiceſ cogitationū iniquarū? Cōtra hm̄oi iniquitatē recte inue-
 hitur, dicēs: Nunqđ nō pater unuſ oim̄ noſtrū? Nunqđ non deus unuſ creauit noſ? Quare
 deſpicit unuſqđqđ fratrē ſuū, uolāſ pactū patrū noſtroſ, ſubauditur, qđ ex humilitate deo cō-
 placuerūt, qđ nō ex facie, ſed ex fide amici dei facti ſunt, qđ peregrinādo in paupertate ſpūs terrā
 nobis poſſidendā acquiſerūt. Videte qđ ſit incōgruū filioſ humiliū & peregrinoſ ſupbire
 in acceptione p̄ſonarū. Sequitur. ¶ Transgreſſuſ eſt Judas, & abominatio facta eſt in
 Iſrahel & in Ieruſalē, qđ contaminauit Judas ſanctificationē dñi quā dilexit, &
 habuit filiā dei alieni. ¶ Diſperdat dñſ uirū, qui fecerit hec, magiſtrū & diſcipulum
 de tabernaculoſ Jacob, & offerentē in unuſ dño. ¶ Parū eſt ad iſtā declamationē ſolū
 illud reſpicere, qđ reuerſi de Babylone in eo transgreſſi ſunt, qđ quidā ſacerdoteſ & leuitę tu-
 lerūt de filiabuſ Chananeoſ ceterarūqđ gētū, & de filiſ ſuiſ, & cōmiſcuerūt ſe cū populis
 terrarū. Parū (in qđ) eſt illud ſolū reſpicere, qđ hęc uerba ſunt authoritatis propheticę uerba
 ſunt ſpūs ſcti, ad ſpūalia ſp̄ & cōleſtia tendētis. Itaqđ ſicut decet maietate loquētis de ſpūali-
 bus, cōceptuſ ſermo totuſ ſpūalibuſ intētūſ ſit. Quō habuit Iudas filiā dei alieni? Quę eſt illa fi-
 lia dei alieni? Profecto lex cęrimoniarū ſine lege fidei filia eſt dei alieni. Vbi Iudas legē fidei
 carniſ retinuit, ibi trāſgreſſuſ eſt, & extūc habet filiā dei alieni, ex qđ Chriſtū occidit, qđ quie-
 qđ extūc obſeruare uidēt in cęrimeniſ eiuſmodi nō eſt religio ueri dei, ſed religio dei alie-
 ni, abominatio & cōtaminatio ſanctificationiſ dñi, quam dilexit puerſa dilectione, ut mallet
 Chriſtū occidere, qđ ſanctificationē loci uel gētū amittere ſecūdū timorē quē ſinxit dicentē:
 Si dimittimus eū ſic, uenient Romani & tollēt noſtrū & locū & gentē. Diſperdat (in qđ) dñſ
 uirū qđ fecerit hoc, & ita factū eſt. Nā diſperſi ſunt, tā magiſter qđ diſcipuluſ, & offerēſ mun⁹
 dñi. itā ſeniorē qđ p̄p̄luſ, tā phariſęuſ qđ pontifex: diſp̄i ſunt in quā, tā de terreniſ qđ de cō-
 leſtibuſ tabernaculoſ Jacob. At audiamuſ adhuc incremētū ſcleris, exaggerationē crimi-
 niſ. Ait. L. Et hoc ruruſ feciſtiſ. Operiebatuſ lachrymiſ altare domini ſletu &
 mugitu, ita ut ultra non aſpiciā ad ſacrificiū, nec accipiā placabile quid de manu
 ueſtra, & dieſtiſ: Quā ob cauſam? Quia dominuſ teſtificatuſ eſt inter te & uxorē
 pubertatiſ tuę, quā deſperuſti, & hec particeps tua & uxor foederiſ tui. O quāta ira,
 quāta zelū dñi iracūdia. Hoc (in qđ) ruruſ feciſtiſ. Auſi fuiſti flere in oculiſ meiſ, auſi fuiſti
 mugire in auribuſ meiſ, auſi fuiſti operire lachrymiſ altare dñi. Quāta eſt hęc ira, clemen-
 tiſſimū dñm̄ diceret hoc feciſtiſ, flendo & mugiedo me ad maiorē iracūdiā cōcitatiſ, & ita
 cōcitatiſ ne ultra aſpiciā ad ſacrificiū, nec accipiā placabile qđ de manu ueſtra? Quantum
 eſt miraculoſ? Qualeſ ſunt lachrymę, qualeſ ſletuſ, qualeſ mugituſ miſeroſ, qđ tā grauiter of-
 fendit miſericordię dñm̄: Sed nō miremur. Nā iſtoſ ſletuſ ſcleratuſ & criminuſ eſt, qđ
 uenit de amore p̄ſentis ſeculi, cōtemptū habēſ futuri. Taliſ erat ſletuſ & eiulatuſ Eſau, qđ
 pe qđ diu fleuit & eiulauit, donec p̄ Jacob dixerat illi. In pinguedine terrę & in rore cœli
 deſuper erit benedictio tua. Hinc eſt ira dei iuſta, cuiuſ iuſtitia cauſam cōtinuo ſubtili-
 inſinuat. Dicētibuſ em̄ quā ob cauſam lachrymiſ noſtriſ offenſuſ nō aſpiciet ad ſacrificiū
 nec accipiet placabile qđ de manu n̄ſa, reſpōdet & dicit: Quia dñſ teſtificatuſ eſt inter te &
 uxorē pubertatiſ tuę quā deſpexiſti, & hęc eſt particeps tua & uxor foederiſ tui. Et eſt ſen-
 ſuſ. Vxorē pubertatiſ, uxorē quā priuſ nouiſti, tu deſpexiſti, qđ fidē p̄ quā p̄ tuuſ Abrahā
 deo cōplacuit, in qđ deuſ patreſ n̄ſoſ elegit & aſſumpſit, tu reliquiſti. Nōne inter te & hm̄oi
 uxorē tuā deuſ teſtificatuſ eſt? Nō em̄ p̄ legem promiſſio Abrahę & ſemini eiꝯ, ut hæreſ
 eſſet mūdi, ſed p̄ iuſtitiaſ fidei. Siquidē qđ credidit Abrahā deo, & reputatū eſt ei ad iſtitiam
 & ſicut

Lucę. 12

Iohan. 9.
Iaco. 2.

Hebr. 11.

1. Eſdrę. 6. 10.

Filia dei alie-
ni, lex cęri-
moniarū ſi-
ne fide.

Iohan. 11.

Ira dei in
Iudęoſ.

Fletuſ Iudęo-
rū ſcleratuſ.
Gene. 27

Vxor puber-
tatiſ, ſides Ab-
rahę.

Rom. 4.
Gene. 15.

COMMENT. RVPER. ABBA. LIB.

& sicut ibidē scriptū est, in die illo pepigit dñs fœdus cū Abrahā, dicēs: Semini tuo dabo terrā hāc, nōdū lex data erat, sed necdū ipse Abrahā circūcisus erat, & proinde recte dixim, fidē fuisse uxore pubertatis tuæ participēq; tuā, & uxore fœderis tui, inter quā & te testificatus est dñs. i. testamētū fecit. Tu autē illā despexisti, & cū p fidē in Abrahā iustificatus sis, tu p legē, cōtēpta fide, iustificari cōtendis, qd est iustitiā tuā uelle statuere, & iustitiā dei nolle subijci. Quō ergo audes operire lachrymis altare dñi, flere in oculis dñi, & mugire in auribus dñi, adulter legis, cōtēptor fidei? **L** Nonne vnus fecit, & residuū spūs eius? Et quid vnus querit, nisi semen dei? **Q**uod est dicere: Nōne vnus idēq; est deus, q & cū illo la iā dicta uxore pubertatis tuæ testificatus est, & testamētū fecit, & cuius spūs residuū. i. nō uū testamētū fecit? Et iste & spūs eius, cū sit deus vnus, qd quærit, nisi semē dei, i. nisi ut creas in filiū dei? Hoc qrit deus p̄, q primū testamētū fecit, hoc qrit spūs sanctus, q residuū, hoc est, q secūdū testamētū fecit, ut credas in filiū dei, siq; cultor & amator unius in diuinitate trinitatis. **C**ustodite ergo spūm uestrū, & yxorē adolescentiæ tuę noli spernere. **E**n odio habueris dimitte, dicit dominus deus Israhel. **O**periet autē iniquitas uestri mentū eius, dicit dominus exercitū. **C**ustodite spūm uestrū, & nolite despiciere. **S**piritū uestrū inq. i. fidē patrū uestrorū, q tanto lege carimoniaz siue lra legis, quāto spūs carne melior est, custodite, si uultis uiuere: q̄ uidelicet lra occidit, spūs autē uiuificat. Et uxore h̄mōi, uxore adolescentiæ tuæ, q̄ p dilectione operando parit filios uitæ, noli despiciere, Quā tūc despicias, dū iustitiā tuā uoles statuere, iustitiā dei, q̄ est iustitiā fidei, p nihilo ducis, & huic subijci nō uis, cū tñ hęc uxor adolescentiæ tuæ sit, q̄ p hęc adoleuisti placitā in par tribus q̄dringētos & triginta annos ante q̄ fieret lex. Tot em̄ anni fuerūt añ datā legē, à uer bo promissiois qd Abrahæ creditū est. Noli ergo despiciere, sed custodi. i. dilige. **C**eterū, si odio habueris, dimitte. Nā sicut de uxore carnis propter duritiā tuā cōcessum est tibi, ut dimittas eā si odio habueris, ne forte occidas si tenerē cōpellaris, ita & de ista uxore spūs tui dicit tibi, dimitte cū odio habueris, ut si in Christū credere nō uis, saltē credēs nō p̄sequaris. Tolerabilius q̄q; est in Christū nō credere, q̄ ita fidē eius suscipere, ut seruituti uelis subijcere, eiq; circūcisionē & ceteras legis carimonias supponere, qd secūdū adūs Ap̄loꝝ quidā, quāuis pauci, q̄ crediderāt, nō minima seditioe facta apl̄s, p̄secutionē apl̄s conati sunt esse. Et cōcedēdo quidē dixit: Cū odio habueris, dimitte, sed ne ipsa cōcessio uideret odientē excusare, cōuersus ad auditores: Operiet autē (ait) iniquitas uestimētū eius. i. iniquitas odii habentis uxore h̄mōi, manifesta fiet oibus, & ab omni seculo denotabitur. Mox ad eosdē cōuersus, iculcat & replicat qd dixerat. **C**ustodite (inquit) spūm uestrū, & nolite despiciere. potius despiciate literā occidentē, seqmini autē et custodite spūm uiuificatē. **S**egur. **L** Laborare fecistis dñm in sermonibus uestris, & dixistis: **I**n quo em̄ fecimus eū laborare? **I**n eo q̄ dicitis. **O**mnis qui facit malū, bonus est in conspectu domini, & tales ei placēt. **A**ut certe ubi est deus iudicij? **M**ultos fuisse in pplo Iudæorū, etiā ante hęc uultū mā impietate, q̄ Christū occiderūt, et ap̄los eius p̄sequētes, uerbū eius repulerūt, q̄ dicerent: **O**is q̄ facit malū, bonus in cōspectu dñi, et tales ei placēt, illud in dicat de libro Machabæorū taliter dictū. **I**n diebus illis exierūt ex Israhel filij iniqui, et suaserūt multis, dicētes: **E**am et disponamus testamētū cū gentibus q̄ circa nos sunt, q̄ ex quo recessimus ab eis, inueniunt nos multa mala. **E**t abierūt ad regē, et dedit illis potestātē, ut facerēt iustitias gētū. **S**ecūdū illas siue ex p̄sona taliū in. 72. psalmo dī. **Q**uia zelauit sup iniquos, pacē p̄cōꝝ uidēs. **I**te. **Q**uō scit deus, et si est sciētia in excelsis? &c. **S**ic loqui & sic existimare & dicere, ubi est deus iudicij? eorū est q̄ oīno à fide sunt alieni. **N**ō est (ait) in rebus hūanis prouidētia. **O**ia calidē runt incerto, nec dei iudicio gubernant, qn potius mali ei placēt & boni displicēt. **Q**uātam offendāt deū, sermo uel sensus h̄mōi uehemēter insinuat cū dicit: **L**aborare fecistis dñm in sermonibus uestris. **C**ū hęc & his filia deus p̄, deus spūs sanctus diceret p̄ prophetas ad sacerdotes, et carnes eorū immolatitias reprobarēt. **I**adudū et interea loquebat ad opus salutis n̄ræ p̄parans se filius unigenitus, et dicebat illud in psalmo. **H**olocautū et pro p̄cōno p̄o stulasti, tūc dixi: **E**cce uenio. **A**d hoc dictū ualde cōgruit hoc responsum p̄ris. **E**cce ego mitto angelum meum, & p̄parabit uiam tuā ante faciē tuā. **I**hūc angelū esse Iohannē **M**at. 11. nē testat ipse dñs, dicēs: **Q**uid existis uidere? **P**rophetā: **E**t iā dico uobis, et plus q̄ prophetā **H**ic est

Roma. 10.

2. Cor. 3
Galat. 5.

Mat. 19.
Deut. 24

Actu. 15.

Macha. 1.

Psalmo. 39
CAP. III.

Mat. 11.